

Bir Denizanası Dermatiti Olgusu

JELLYFISH STINGS

Nihai AKGÜN*

Yrd.Doç.Dr.,Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji AD, EDİRNE

Özet

Denizanası toksini insanlar için toksik veya antijenik etkiye sahip enzimler ve polipeptidler içerir. Bu bileşikler sistemik veya lokal reaksiyonlar ya da fatal olabilen sendromlar oluşturabilirler.

Bu yazıda denizanası dermatiti bir olgu sunuldu.

Anahtar Kelime: Denizanası dermatiti

T Klin Dermatoloji 1998, 8:49-50

Akuatik dermatitler, dermatolog Alexander Fisher'in tarif ettiği akuajenik ürtikerden jellyfish dermatitine kadar uzanan geniş bir grup dermatozu kapsayan terimdir. Bazıları lokal ve sistemik reaksiyonlara bazıları ise hayatı tehdit eden acil müdahale gerektiren tablolara neden olurlar (1-5). Reaksiyonlara neden olan başlıca denizaneleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Bu yazımızda Ege Denizinde Saroz Körfezinde denizanası değinmesi sonucu ortaya çıkan dermatit olgusu sunulmuştur.

Olgu

Y.R11 yaşında kız çocuğu 25.8.1996 tarihinde polikliniğimize başvurdu. Bir hafta önce denize girdiğinde bacağına denizanası dokunduğunu, bir kaç dakika içinde ağrı ve yanma ile birlikte sağ diz arkasında kırmızı kaşıntılı döküntüler oluştuğunu ve bunların giderek arttığını belirtti.

Geliş Tarihi: 03.07.1997

Yazışma Adresi: Dr.Nihal AKGÜN
Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi
Dermatoloji AD,
22030 EDİRNE

T Klin .) Dermatol 1998, 8

Summary

Jellyfish venous are mixtures of polypeptides and enzymes that are toxic or antigenic to man. Human reactions to these compounds may results in either fatal, systemic, or local syndromes.

In this paper a case with jellyfish dermatitis is presented.

Key Words: Jellyfish stings

T Klin J Dermatol 1998, 8:49-50

Dermatolojik muayenesinde, sağ bacağın popliteal bölgesinde lokalize, deri üzerinde citemli, kamçı şeklinde lineer dağılım gösteren ince papüler erupsiyonlar mevcuttu. Ayrıca hastanın ağrı, yanma ve kaşıntı şikayeti vardı (Şekil 1).

Muayenesinde sistemik patolojik bulgu tespit edilmedi. Hasta biyopsi önerisini kabul etmedi. Sistemik antihistaminik tedavi ile birlikte lokal kortikosteroidli pomad ve lokal anestetik pomad tedavisi başlandı. Bir ay sonraki kontrolde lezyonun tamamen iyileşmiş olduğu gözlemlendi.

Tartışma

Akuatik dermatit nedeni olarak Phylum Cnidaria'lar en sık karşılaşılan etkidir. Denizanası (jellyfish), cnidarian'ların scyphozoa grubundandır. Dokungaçlardaki toksin, insanlar için antijenik veya toksik olabilen enzimler ve polipeptidler içerir. Toksin dokungaçlarda yoğun olarak bulunur ve çarpma sonunda üst dermiş içine penetre olarak dolaşıma karışır, lokal reaksiyonlar dışında birçok sistemik reaksiyonlara neden olur (1-6). Bazı türlerde bulunan kardiotoksin, kardiyak arreste neden olabilir. Ayrıca nörotoksin bulunan salgılar, elektrik

Tablo 1. Bazı zehirli denizanaları tipleri (3).

Biyolojik ismi	Yavsım ismi	Bulunduğu bölge
Chironex fleckeri	Deniz yabanarısı	İndopasifik
Chiropsalmus quadrigatus	Deniz yabanarısı	Avusturaya, Filipinler
Physalia physalis	Savaşçı adam	Dünyada yaygın
Trirysaora quinquecirrha	Deniz ısırganı	Dünyada yaygın
Stomoloplius melcagris	Lahana kafalı denizanası	Amerika, Güney Atlantik ve Gülfkayıları
Pelagia noctiluca	Leylak biblo	Dünyada yaygın ve özellikle Doğu Akdeniz
Carukia barnesi	Yabani denizanası	Queensland

şoku etkisi yapabildiği için denizanaları özellikle yüzücüler açısından tehlikeli olabilir (4,5).

Denizanası dermatitinde deri belirtileri lokalize veya generalize olabilir. En yaygın semptomlar lokal akut bir dermatittir. Dokunma çarpmaları şekillendirdiği lezyonlar kamçı şeklinde, lineer, kaşıntılı, ağrılı, erdemli veya ürtikeryan krapsiyon şeklindedir (1-8). Olgumuzda lezyonlar denizanasının değinmesi sonucunda sağ diz arkasında akut bir şekilde ortaya çıkan lokal ağrı ve yanma ile birlikte o bölge derisinde lineer dağılımlı kamçı şeklinde cıremli papüler krapsiyon görünümünde idi. Bunların dışında dokunma çarpmaları temas ettiği yerlerde lokalize çizgilenmeler şeklinde cırem görülmekteydi.

Ağrı oluşumuna, toksinde bulunan kinin benzeri faktörün neden olduğu ileri sürülmektedir (1,3,4). Lezyonlar türlere bağlı olarak papüloveziküller, hemorajik, nekrotik veya ülseratif olabilir. Lokal hiperhidroz, hiperestezi, deskvamasyon, angioödem, ürtiker, lenfadenopati ve nadiren trombozuz vasküler spazm da tanımlanmaktadır (1-5). Hastalardaki lokal belirtilere sık olarak baş ağrısı, halsizlik, kırıklık, terleme, göz yaşarması gibi sistemik reaksiyon bulguları eşlik edebilir. Şiddetli reaksiyonlar, anafaksi ile de sonuçlanabilir (1-5). Lezyonlar persistan olabilir ve bu durumda hiperpigmentasyon, likenifikasyon, gangren, keloid, derialtı yağ dokusunda atrofi ve kontraksiyonlar gelişebilir (2,3). Hastamızda lokal belirtilere eşlik eden sistemik patolojik belirtiler saptanmadı.

Denizlerle çevrili olan yurdumuzda deniz turizmindeki gelişmeler bu tür dermatitlerle karşılaşma olasılığını da beraberinde getirmektedir. Özellikle anallaktik reaksiyonların hayatı tehdit eden özellikleri göz önünde bulundurularak acil tedavi şartlarının oluşturulması büyük yarar sağlayacaktır.

Şekil 1. Olgunun klinik görünümü.

KAYNAKLAR

- Mandajana RM. Dermatoses from the aquatic environment. (Aquatic dermatology). In: Moschella SL, Hurley HJ, eds. Dermatology, 3rd ed. Philadelphia: WB Saunders Company, 1992:2004-22.
- Scharf MJ, Baker AS. Bites and stings. In: Pitzpatrick TZ, Eisen AZ, Wolff K, Freedberg IM, Austen KF, eds. Dermatology in General Medicine, 4th ed. New York: McGraw-Hill Inc. 1993: 2789-810.
- Burnett JW, Calton GJ, Burnett HW. Jellyfish envenomation syndromes. J Am Acad Dermatol 1986;14:100-6.
- Derbes VJ. Injurious effects in man induced by animals. In: Demis DJ, ed. Clinical Dermatology, 14th ed. Philadelphia: Harper Row Publishers, 1987;(18-27): 1-76.
- Rook A. Skin diseases caused by arthropods and other venomous or noxious animals. In: Rook A, Wilkinson DS, Ebling FJG, Champion RH, Burton JL, eds. Textbook of Dermatology. 4th ed. Oxford: Blackwell Scientific Publ, 1986:1031-80.
- Tong DW. Skin hazards of the marine aquarium industry, hit J Dermatol. 1996;35: 153-8.
- Iamanaha RH. Persistent cutaneous hypersensitivity reaction after a Hawaiian box jellyfish sting. J Am Acad Dermatol 1996;35:991.
- Burnett JW. Another sea pest. Arch Dermatol 1995; 131: 965.